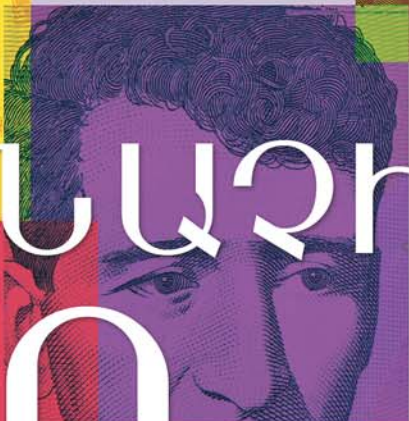
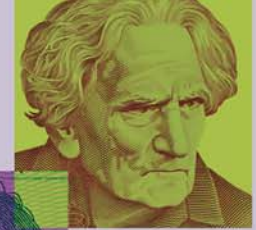
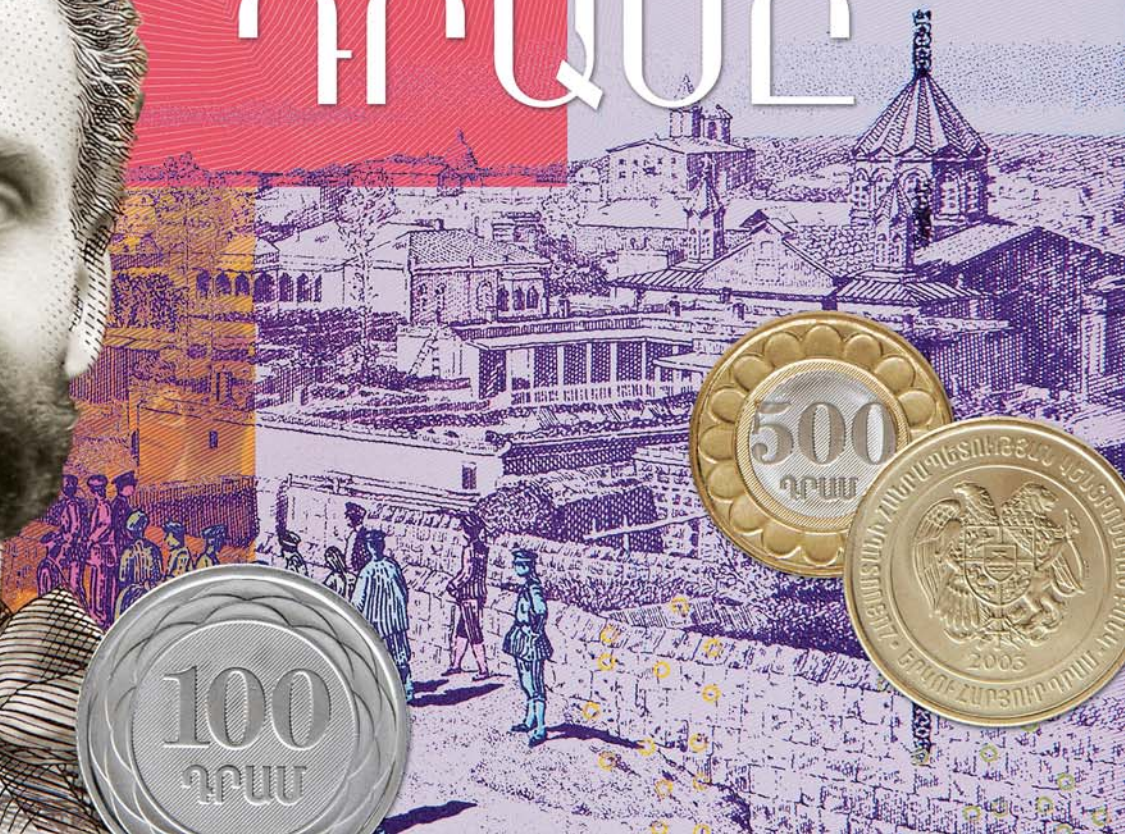

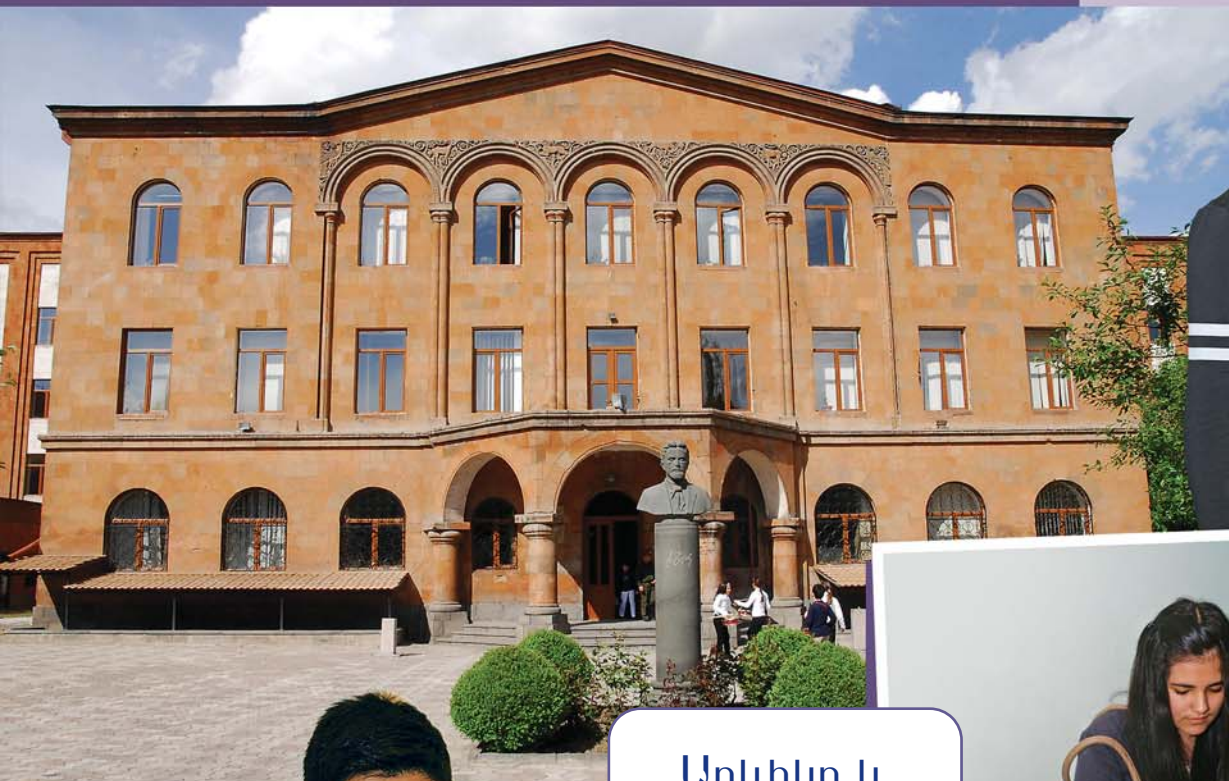

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

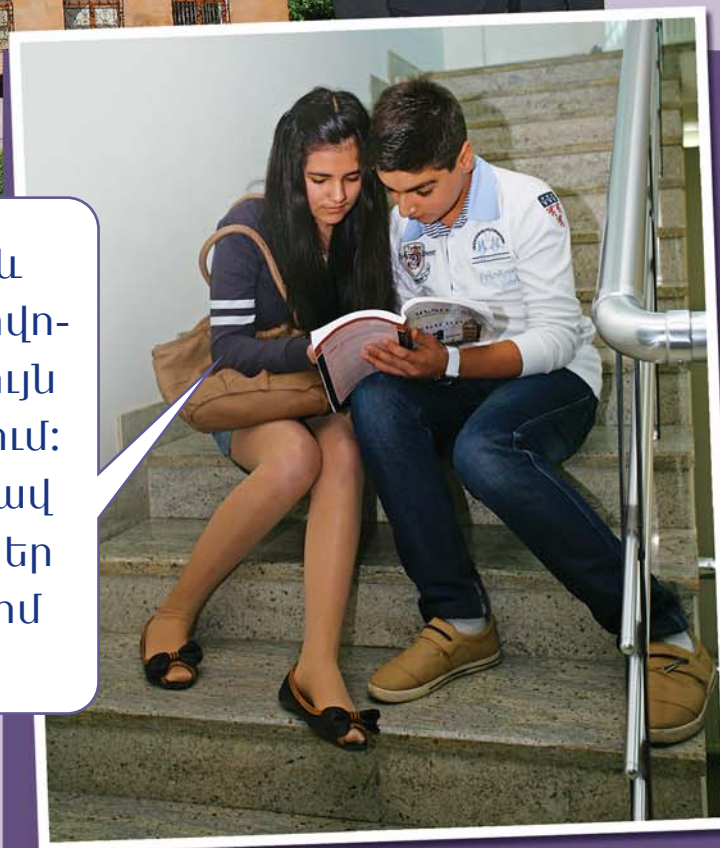

ՃԱՆԱԶԻՐ ՔՐՈ ԴՐԱՄԸ

Արևիկ

Արևիկը և
Քաջիկը սովորում են
նույն դասարանում:
Նրանք լավ
աշակերտներ
են և մտերիմ
ընկերներ:

Քաջիկ

Հատուկ ուսումնական ծրագրի շրջանակում նույն դպրոցում են սովորում նաև Թոմը և Ռորին, ովքեր նոր են Հայաստան ժամանել Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից:

Ռորի

Թոմ

Արևիկն ու Թաջիկը, լավ տիրապետելով անգլերենին, ընկերանում են Թոմի և Ռորիի հետ:

Մի օր, դասամիջոցին, երբ Քաջիկը ճաշարանում վճարում էր սախաճաշի համար, գանձապահը վերադարձնում է սրա տված 1000 դրամանոց թղթադրամը՝ ասելով, որ կեղծ է: Քաջիկը շփոթվում է և փորձում մտաբերել, թե որտեղից իր մոտ կարող էր հայտնվել կեղծ թղթադրամ: Նրան օգնության է հասնում Արևիկը.

- Քաջիկ, ես կարող եմ փեզ 500 դրամ սալ: Վերցրու և գնիր ինչ ուզում ես: Քաղցածի մնա:

- Շնորհակալություն, Արևիկ: Անկեղծ ասած՝ չեմ կարողանում հասկանալ, թե ինչդես գանձադահին իմացավ, որ այս թղթադրամը կեղծ է: Դու տարբերում ես կեղծ թղթադրամները իսկականներից:

- Կարծում եմ, ես էլ կխաբվեի, եթե ինձ տալին այսօրիսի թղթադրամ: Սակայն ես գիտեմ, որ թղթադրամներն ունեն դաժնողական հասկանալիներ: Մենք դեռ է անդադման իմանալով դրամ, որդեսգի հեռագայում խնդիրներ չունենալով առևտուր անելիս:

Արևիկը թոմիս և Ռորիին պատմում է ճաշարանում Քաջիկի հետ տեղի ունեցած միջադեպի մասին և ավելացնում, որ իրենց դպրոցի մյուս դասարանների աշակերտներն այցելել են ՀՀ կենտրոնական բանկի Այցելությունների կենտրոն, որտեղ նրանց ծանոթացրել են հայկական դրամի՝ թղթադրամների և մետաղադրամների պաշտպանական հատկանիշներին և բացատրել, թե ինչպես պետք է տարբերել իսկական դրամը կեղծից:

A museum exhibit on money forgery. In the foreground, a wooden counter holds a monitor displaying a website. Behind the counter, a large wall display features a map of Armenia and text about the 'Paymaster and settlement system'. To the right, a glass display case contains various items, and a large wall panel shows the 'SWIFT' logo and a globe. A tall, narrow wall panel on the left depicts a building and a large number '5'.

Քաջիկն ու Արևիկը
խնդրում են իրենց դասու-
լիկ կազմակերպել այցելություն
ՀՀ կենտրոնական բանկի Այցելուների
կենտրոն և հրավիրում են Թոմին ու
Ռորիին. Այցելուների կենտրոնում էքս-
կուրսիաները կազմակերպվում են նաև
անգլերենով:

Թոմն ու Ռորին շատ են ոգևորվում.
սրանք Հայաստանում պետք է
երկար մնային և ցանկանում
էին լավ ճանաչել հայկա-
կան դրամը:

Երեխաները
ՀՀ կենտրոնական
բանկի Այցելուների
կենտրոնում ստանում են
անհրաժեշտ տեղեկատ-
վություն դրամի ճանա-
չելիության վերա-
բերյալ:

Կարևոր է իմանալ

- ▶ Հայաստանի Հանրապետության արժույթը դրամն է:
- ▶ Մեկ դրամը հավասար է հարյուր լումայի:
- ▶ Դրամի թողարկման բացառիկ իրավունքը վերապահված է ՀՀ կենտրոնական բանկին:
- ▶ Դրամը շրջանառության մեջ է դրվել 1993 թ. նոյեմբերի 22-ից:
- ▶ Դրամը թողարկվում է թղթադրամների և մետաղադրամների տեսքով:

Հայաստանի Հանրապետությունում շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամներն են

1

500 դրամ

Թղթադրամը
թողարկվել է 1999 թ.:

Դիմերես

Դարձերես

Դիմերեսին հայ անվանի ճարտարապետ Ալեքսանդր Թամանյանի դիմապատկերն է, իսկ դարձերեսին՝ Ալեքսանդր Թամանյանի նախագծով կառուցված ՀՀ Կառավարության շենքը:

2

1 000 դրամ

Թղթադրամը թողարկվել է 1999 թ. և վերաթողարկվել 2001 թ. և 2011 թ.:

Դիմերես

2001

Դարձերես

10

2011

Դիմերեսին հայ մեծ գրող Եղիշե Չարենցի դիմապատկերն է, իսկ դարձերեսին՝ Երևանի Հանրապետության փողոցի շենքերից մեկը և

Ֆայտոն: Վերաթողարկված թղթադրամների արտաքին տեսքը մնացել է նույնը, փոխվել են միայն պաշտպանական հատկանիշները:

3

5 000 դրամ

Թղթադրամը թողարկվել է
1999 թ. և վերաթողարկվել 2003 թ.,
2009 թ. և 2011 թ.:

Դիմերես

Դարձերես

2009

2012

Դիմերեսին հայ մեծ գրող Հովհաննես Թումանյանի դիմապատկերն է, իսկ դարձերեսին՝ Մարտիրոս Մարյանի Լոռվա բնությունը պատկեր-

ող կտավը: Վերաթողարկված թղթադրամների արտաքին տեսքը մնացել է նույնը, փոխվել են միայն պաշտպանական հատկանիշները:

4

10 000 դրամ

Թղթադրամը թողարկվել է 2003 թ.
և վերաթողարկվել 2006 թ.,
2008 թ. և 2012 թ.:

Դիմերես

2008

2012

Դարձերես

Դիմերեսին հայ մեծ գրող Ավետիք Իսահակյանի դիմապատկերն է, իսկ դարձերեսին՝ Հին Գյումրիից մի տեսարան: Վերաթողարկված թղթադրամ-

ների արտաքին տեսքը մնացել է նույնը, փոխվել են միայն պաշտպանական հատկանիշները:

5

20 000 դրամ

Թղթադրամը թողարկվել է 1999 թ.
և վերաթողարկվել 2007 թ.,
2009 թ. և 2012 թ.:

Դիմերես

Դարձերես

1999

2012

Դիմերեսին հայ մեծ նկարիչ Մարտիրոս Սար-
յանի դիմապատկերն է, իսկ դարձերեսին՝ դրվագ
Մարտիրոս Սարյանի «Հայաստան» բնանկարից:

Վերաթողարկված թղթադրամների արտաքին
տեսքը մնացել է նույնը, փոխվել են միայն պաշտ-
պանական հատկանիշները:

6

50 000 դրամ

Դիմերես

Թղթադրամը
թողարկվել է 2001 թ.
Հայաստանում քրիստոնեու-
թյունը որպես պետական կրոն
հռչակելու 1700-ամյակի
կապակցությամբ:

Դարձերես

Դիմերեսին Սբ. Էջմիածնի Մայր
տաճարի պատկերն է, իսկ դարձերե-
սին՝ քրիստոնեությունը խորհրդանշող
եկեղեցու պատկերը՝ Սբ. Գրիգոր
Լուսավորչի և Տրդատ Մեծ արքայի
ձեռքերում:

7

100 000 դրամ

Դիմերես

Թղթադրամը
թողարկվել է 2009 թ.:

Դարձերես

Դիմերեսին պատկերված է Արգար Ե թագավորը, իսկ դարձերեսին՝ Հիսուսի աշակերտ Թադեոսի կողմից Արգար Ե թագավորին Բրիստոսի կենդանագիր պատկերով դաստառակի փոխանցման տեսարանը:

Հայաստանի Հանրապետությունում

շրջանառության մեջ է գտնվում մի քանի տեսակի մետաղադրամ

1

Շրջանառու մետաղադրամ

- ▶ Ոչ թանկարժեք մետաղներից պատրաստված մետաղադրամ է, որը թողարկվում և վերաթողարկվում է դրամաշրջանառությունն ապահովելու նպատակով:

10 դրամ

20 դրամ

50 դրամ

100 դրամ

200 դրամ

500 դրամ

Շրջանառու հիշատակային մետաղադրամ

- ▶ Այս մետաղադրամի և շրջանառու մետաղադրամի տեխնիկական բնութագրերը սովորաբար նույնն են, սակայն շրջանառու հիշատակային մետաղադրամը թողարկվում է ի հիշատակ որևէ պատմական կամ ժամանակակից իրադարձության և կարող է վերաթողարկվել:

100 դրամ

25 000 դրամ

- ▶ Առաջին շրջանառու հիշատակային մետաղադրամը թողարկվել է 1996 թ. և նվիրված է Շախմատի 32-րդ օլիմպիադային:

- ▶ 1997 թ. թողարկվել է ոսկե շրջանառու հիշատակային մետաղադրամ՝ նվիրված Անահիտ աստվածուհուն:

50 դրամ անվանական արժեքով շրջանառու հիշատակային մետաղադրամներ

- ▶ ՀՀ կենտրոնական բանկը 2012 թ. հունիսի 25-ից շրջանառության մեջ է դրել ՀՀ 10 մարզերին և մայրաքաղաք Երևանին նվիրված 50

դրամ անվանական արժեքով 11 տեսակի շրջանառու հիշատակային մետաղադրամներ:

Հուշադրամը թանկարժեք կամ ոչ թանկարժեք մետաղներից պատրաստված մետաղադրամ է, որը թողարկվում է ի հիշատակ նշանակալի պատմական և ժամանակակից իրադարձությունների, և որի արտադրությունը պահանջում է հատուկ տեխնոլոգիաների կիրառում: Ի տարբերություն այլ տեսակի մետաղադրամների՝ հուշադրամը

թողարկվում է սահմանափակ քանակով և չի կարող վերաթողարկվել: Բոլոր ՀՀ հուշադրամներն իրացվում են ՀՀ կենտրոնական բանկի «Դրամագետ» վաճառասրահից:

- ▶ ՀՀ առաջին հուշադրամը թողարկվել է 1994 թ.: Այն արծաթից է և նվիրված է Սարգսյանի ճակատամարտին:

Ներդրումային դրամը բարձր հարգի թանկարժեք մետաղներից պատրաստված մետաղադրամ է, որն ունի մետաղի արժեքին մոտեցված վաճառքի գին և կարող է վերաթողարկվել:

- ▶ «Նոյյան տապան»-ը ՀՀ առաջին արծաթե ներդրումային դրամն է: Այն թողարկվել է 1/4, 1/2, 1, 5, 10 տրոյան ունցիա և 1 ու 5 կգ քաշերով:

ՀՀ կենտրոնական բանկը նոր թողարկվող և վերաթողարկվող թղթադրամների պաշարպահական հատկանիշների վերաբերյալ պատրաստում է տեղեկատվական բուլլետեններ, որպեսզի յուրաքանչյուր քաղաքացի ճանաչի իր դրամը և գերծ մնա կեղծ դրամների վերցնելուց:

Հայկական թղթադրամներն ունեն մինչև 17 պաշտպանական հատկանիշ, սակայն պարտադիր չէ հիշել բոլոր հատկանիշները: Բավական է իմանալ դրանցից մի քանիսը՝ կատարելով 3 պարզ գործողություն.

1. Շուտփեղծ թղթադրամը
2. Դիսել այն լուսընդդեմ
3. Փոխել դիսման անկյունը

1. ՇՈՇԱԹԵԼ

Թղթադրամները մասների ծայրով շոշափելիս կարելի է զգալ որոշ նկարների և տառերի բարձրությունը (օրինակ՝ դիմադասկերի կամ անվանական արժեքն արտահայտող թվերի բարձրությունը):

2. ԴԻՏԵԼ ԼՈՒՍԸՆԴԴՆԵՍ

Թղթադրամները լուսընդդեմ դիտելիս կարելի է տեսնել ջրանիւծն ու լուսափայլող ներգծերը:

3. ՓՈԽԵԼ ԴԻՏՄԱՆ ԱՆԿՅՈՒՆԸ

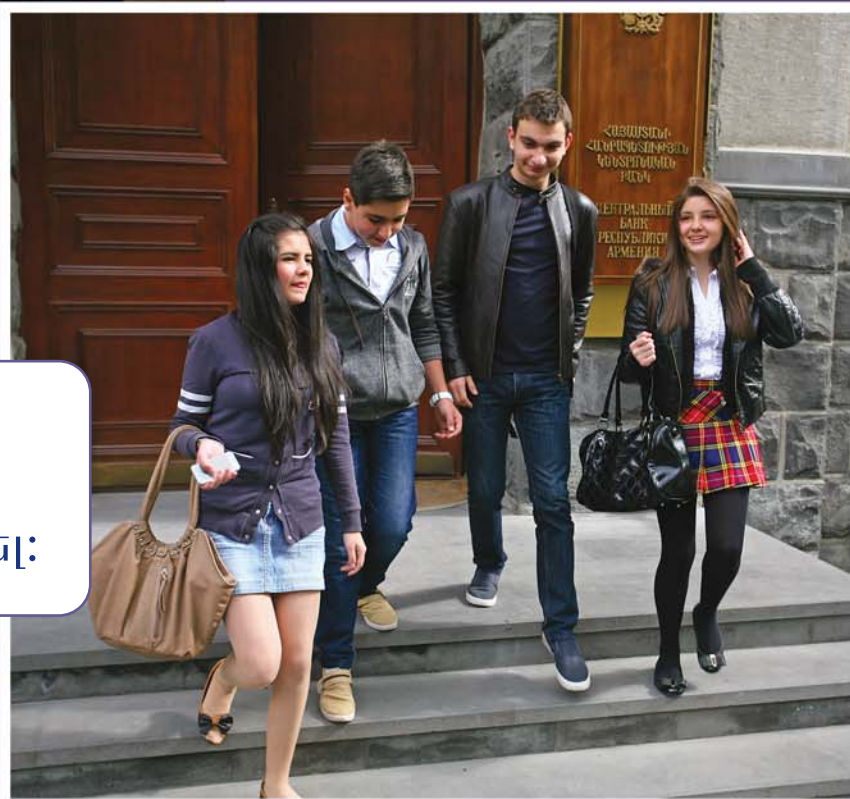
Թղթադրամների ձախ մասում տեղադրված է փայլաթիթեղ: Փայլաթիթեղի վրա կան լուսափայլողներ, որոնք թղթադրամի դիտման անկյան փոփոխության դեպքում փոխադրվում են մեկը մյուսին:

Արևիկը, Բաջիկը,
Թոմս ու Ռոբին դուրս եկան
ՀՀ կենտրոնական բանկի
Այցելուների կենտրոնից
դրամի մասին նոր գիտե-
լիքներ ստացած և բավա-
րարված:

Նրանք վստահ են,
որ այլևս ոչ ոք
չի կարող իրենց խաբել:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ
2013

Էլեկտրոնային հաղպե՝ emission@cba.am
Ինտերնետային կայք՝ www.cba.am